

På tide med åpenhet

■ Tirsdag 11. juni var den kalde krigen igjen på dagsordenen i vårt område. Da holdt pensjonert oberstløytnant Geir Arild Høiland et foredrag på Bardufoss om okkupasjonsberedskapen Stay Behind. Godt over 60 tilhørere fikk høre om etableringa av Stay Behind, utviklinga av organisasjonens nett, rekruttering, trening og øvelser. For å nevne noe.

■ Til manges skuffelse sa imidlertid Høiland ikke noe konkret om okkupasjonsberedskapen i Troms. Årsaken til det er at opplysningene om størrelsen på og dekningsområdet til Stay Behind fortsatt er gradert. Over 20 år etter at den kalde krigen tok slutt er det med andre ord fortsatt en militær hemmelighet om Stay Behind var aktiv i Indre Troms. Alle opplysningene som framkom i foredraget, stammet fra åpne kilder, og de var på ingen måte nok til å kunne danne seg et bilde av okkupasjonsberedskapen i Nord-Norge. Derfor må det mye mer åpenhet til.

■ Det er forståelig at norske myndigheter ønsket å etablere en okkupasjonsberedskap etter 2. verdenskrig. Erfaringene fra krigen, kombinert med frykten for et sovjetisk angrep på Norge, tilsa at myndighetene måtte være forberedt på det verste. For mange nordmenn var det ikke et spørsmål om landet ville bli angrepet, men når det ville skje. Derfor ble det etablert en rekke nettverk av personer som skulle operere bak fiendens linjer i Norge. De skulle blant annet drive med etterretning, sabotasje og evakuering av nedskutte allierte flygere. Altså det samme som den norske motstandsbevegelsen gjorde under den tyske okkupasjonen fra 1940 til 1945.

■ Dagens ungdom kan knapt nok fatte hvordan det var å leve uten internett og mobiltelefon. De kan derfor vanskelig forstå hvilke strømninger som var i Norge under den kalde krigen. Folk levde med konstant frykt for atomkrig, og våre tre nordligste fylker var spesielt utsatt på grunn av sin nærhet til Sovjetunionen. I 1959 mente øverstkommanderende i Nord-Norge at sovjeterne ville bruke atomvåpen mot Bardufoss flystasjon allerede den første dagen av et angrep på Norge. Senere under den kalde krigen fryktet militære planleggere alt fra en sovjetisk luftlandsetting på Heia i Balsfjord til en sovjetisk landgangsoperasjon i Malangen.

■ Det er ingen tvil om at Stay Behind var representert i Indre Troms. Det ville rett og slett vært en forsømmelse av myndighetene dersom de ikke hadde okkupasjonsberedskap i et så strategisk viktig område. Bardufoss flystasjon alene var viktig nok til å være et sabotasjemål under en okkupasjon. Men den offisielle bekreftelsen på at det var slikt personell i Bardu og Målselv uteblir. Så lenge det meste om Stay Behind forblir en militær hemmelighet.

■ Stay Behind har i mange år vært omgitt av et mystikkens slør. Innimellom dukker det opp opplysninger, men de er i all hovedsak sparsommelige og ikke nok til at opinionen kan danne seg et helhetlig bilde av beredskapens omfang og kapasitet. Nå er det på tide at myndighetene letter på sløret ved å avgradere disse opplysningene og oppheve taushetsplikten til de gjenlevende medlemmene av Stay Behind. Noen av dem kan sikkert tenke seg å fortelle offentligheten om sitt virke i okkupasjonsberedskapen før de går bort. De sitter på informasjon som framtidige generasjoner har rett til å få vite. Skal vi kunne forstå og trekke lærdom av fortida, må vi vite hva som skjedde i fortida. Den kalde krigen er ikke noe unntak. Snarere tvert imot.

“
Dagens ungdom kan knapt nok fatte hvordan det var å leve uten internett og mobiltelefon. De kan derfor vanskelig forstå hvilke strømninger som var i Norge under den kalde krigen
 ”

Frimodige ytringer ...

Framtid i nord

Som medlem av Fremskrittspartiet er jeg glad for at partiet er tydelig på at vi ønsker konsekvensutredning av områdene rundt Lofoten, Vesterålen og Senja. Jeg er skuffet over at Arbeiderpartiet nok en gang skyver dette ut i tid. Trenger vi egentlig å vente to nye år før vi lar Nord-Norge ta del av det industrieventyret resten av landet har opplevd?

Vi nærmer oss et stortingsvalg om kun noen få måneder. Et borgerlig flertall med et sterkt Frp vil da åpne disse områdene for aktivitet. Fremskrittspartiet er for oljeutvinning. Vi har laget en verdiskapningspakke som går ut på å styrke olje- og gassektoren. I denne pakken finnes det hundre konkrete forslag til hva som bør gjøres. Det nytter eksempelvis ikke å bare utnytte olje og gass om man ikke har en bedre infrastruktur enn det vi har i dag. Dette vil man få i kjølvannet av oljeindustriens inntog i landsdelen. Dessverre er det slik at med denne regjeringen er det kun to muligheter for å få på plass nødvendige veier og annen infrastruktur her i nord – enten hvis OL legges hit, eller dersom aktiviteten i næringslivet er såpass høy at man ikke lenger har noe valg. Frp vet at man må satse på forskning og teknologi for å «idi-otsikre» at det ikke forekommer en større ulykke med utslipp. Det er faktisk slik at i dag er det mindre sjanse for oljeutslipp enn

at et skipshavari kan inntreffe. Oljevernberedskap er i dag en mangelvare i vår landsdel. Dette er noe som vil komme med oljeindustrien. Fremskrittspartiet vil utnytte de ressursene vi har i dag. Olje og gass er ikke en fornybar energikilde, men det er antatt å kunne produseres i ca. fire generasjoner til. Teknologien utvikler seg, og man klarer å utnytte råolje mye mer nå enn hva man kunne tidligere. Vi mener at det er nå det «sorte gullet» er verdt noe.

Om folk liker det eller ikke, er Norge den femte største eksportøren av olje i verden, med en eksport på ca. 2,3 mill. fat per dag. Innen gass er Norge den nest største eksportøren av gass til Europa, bare Russland er større. På verdensbasis er Norge femte største med hensyn til produksjon og den tredje største med hensyn til eksport av gass. Hva hadde Norge vært i dag uten oljen? Velferdsstaten kunne man sett langt etter.

Fremskrittspartiet, som alle andre parti, vet at nordområdene er der den siste store torskestammen gyter, men vi mener fortsatt det er plass til både fisk og olje. Norsk oljeindustri er faktisk en suksesshistorie i så måte. Vi trenger ikke å velge bort det ene eller det andre. Historien har vist at vi kan kombinere begge. At noen fiskere og fiskebåtreidere i ettertid gir inntrykk for å være med på oljeeventyret, enten for å jobbe i oljenæringa eller investere

for å tjene oljepenger, burde det ikke være grunn til å la seg provosere av, heller ikke i fiskerinæringa, slik som for eksempel fiskeren Rolf Bjørnar Tøllefsen gjør. Hvorfor skulle ikke de som bor og lever her, som har høstet av havet i århundrer og forvaltet verdiene på best mulig måte, få spille en rolle i eventyret?

Det at fiskere vil investere og faktisk jobbe i oljenæringa bør ikke overraske noen. Fiske-næringa bør gå i seg selv å analysere hvorfor flere fiskere hopper av yrket i en tid hvor havet bugner av verdens beste fisk. Næringas kanskje største problem er at de fantastiske produktene er altfor lavt priset, kanskje de kan lære noen triks av oljenæringa?

Ved å få til oljeutvinning i nord mener vi det er en gyllen mulighet til å sette Nord-Norge på verdenskartet og få noe igjen i landsdelen. Ved å satse på olje og gass i nord vil man kunne bygge opp en bedre infrastruktur til lands og til vanns, ja sågar i lufta, unngå fraflytting, tilby nye og flere kompetansearbeidsplasser, fornye skole og gamlehjem osv. Lista er lang.

Frp er på lag med fremtiden, Frp er på lag med Nord-Norge. Derfor sier Frp JA til olje- og gassaktivitet på feltene Nordland VI, Nordland VII og Troms II.

Ida Gårseth Hov
Politisk nestformann
Troms FpU

- Minner fra fortiden

Har du bilder fra gamle dager du kunne tenke deg å dele med leserne i Nye Troms? Bildene blir sendt i retur, bare du husker å sette fullt navn og adresse. Du kan også levere bilde på avishuset på Olsborg eller et av våre kontorer. Skriv ned en liten tekst hvor bildet er tatt og årstall. Vi premierer med flakslodd. Adr: Nye Troms, postboks 44 - 9329 Moen. e-post: redaksjon@nye-troms.no. Merk konvoluttene: «Minner fra fortiden».

Sjøslog i Norskehavet

Her brenner det britiske hangarskipet «Glorious» i Norskehavet 750 kilometer utenfor Vesterålen 8. juni 1940. Over 1500 mennesker mistet livet da hangarskipet og dets eskorterende jagere «Acasta» og «Ardent» ble senket av de tyske slagkrysserne «Gneisenau» og «Scharnhorst».

«Glorious» hadde i oppdrag å frakte 20 jagerfly fra det britiske flyvåpenet fra Nord-Norge (Bardufoss) til Storbritannia. 18 av de 20 RAF-flygerne fra Bardufoss mistet livet da hangarskipet ble senket.

(Foto: Arkiv Morten Kasbergesen)